

Historická sčítání lidu jsou přístupná na webu

LIBOR BLAŽEK

Archiv
města Brna
blazek.libor@brno.cz

V závěru loňského roku byla dokončena první fáze projektu digitalizace historických sčítacích archů z let 1850–1900, které jsou jedním z nevyužívanějších a zároveň nejohroženějších archivních souborů Archivu města Brna. Jedná se o sčítací archy pro město Brno, jeho předměstí a připojené obce.

Dokumenty sčítání lidu jsou neustále využívány jako podklady k vyhledávání osobních dat dřívějších obyvatel města Brna, a to jak z hlediska úředního, tak i soukromého. Tvoří nenahraditelnou databázi rovněž z hlediska demografického a sociologického.

Bohužel jsou vesměs zaznamenané na nekvalitním papíře, jehož trvanlivost se z časového hlediska blíží ke konci. Dokumenty navíc trpí častou manipulací, při níž dochází k nevratným změnám jejich fyzické podstaty. Digitalizace těchto archiválií je tak jedinou možností, jak zachránit jedinečná data dříve, než dojde k jejich definitivnímu fyzickému zničení.

Uchování dat podpořila dotace

Projekt Digitalizace Archivu města Brna probíhal od května 2011 do listopadu 2014.

Operace tohoto rozsahu si vyžádala 41,5 milionu korun, podařilo se však na ni využít finanční dotaci z prostředků Evropské unie ve výši 85 % částky.

Obsahem projektu bylo mj. pořízení potřebného hardwarového a softwarového vybavení, díky němuž bylo možné zajistit převedení archiválií do elektronické podoby a bezpečné trvalé uložení těchto digitálních kopií. Především to ale byla vlastní digitalizace sčítacích archů včetně vytěžení (vypsání) osobních dat a jejich zpřístupnění odborné i laické veřejnosti prostřednictvím webového rozhraní digiarchiv.brno.cz.

Takto bylo zpracováno, vytěženo a zpřístupněno celkem cca 400 tisíc stran sčítacích archů a rejstříků z let 1850, 1857, 1870, 1880, 1890 a 1900. V první fázi digitalizace probíhala převážně dodavatelskou formou.

Další ročníky jsou na řadě

Druhá fáze bude následovat po dobu dalších dvou až tří let, během nichž v rámci udržitelnosti projektu bude Archiv města Brna již vlastními silami digitalizovat a vytěžovat sčítací ročníky 1910 a 1921.

Na přelomu 19. a 20. století se Brno stalo již velkoměstem – překročilo hranici 100 tisíc obyvatel, v roce 1919 po připojení okolních obcí to bylo dokonce již asi 220 tisíc osob. Tyto ročníky sčítání lidu jsou tedy nejobsáhlejší. Nadto obsahují i nejpodrobnější údaje, sčítání z roku 1910 navíc například uvádí i poměrně podrobné popisy domů.

Digitalizaci sčítacích dokumentů uvítaly, jak potvrzují ohlasy, odborné histo-

▣ V první fázi projektu se podařilo digitalizovat asi 400 tisíc stran sčítacích archů a rejstříků. Foto: M. Schmerková

rické instituce i soukromí badatelé. Pokud jde o frekvenci využívání, stránka digiarchiv.brno.cz dosud zaznamenala více než 13 500 návštěv.

Podaří-li se v budoucnu získat další evropské prostředky, mohli bychom pokračovat digitalizací dalších velmi využívaných fondů obsahujících evidenční údaje osob, například domovské evidence obyvatel města Brna z let 1850–1948 nebo pobytové evidence z let 1918–1952. Zde by však již bylo

nutné počítat s omezeným internetovým zveřejňováním dokumentů, neboť obsahují i osobní data chráněná současnou legislativou.

V digitalizaci budeme i v dalších letech pokračovat vlastními silami.

Víte, že...

Sčítací archy a rejstříky z let 1850–1900 je možné procházet i na webu digiarchiv.brno.cz.

